

12527 - SEHİV (YANILMA) SECDESİNİN SEBEPLERİ

Soru

Namaz kılan kimsenin namazında yanıldığı zaman ne zaman sehiv (yanılma) secdesi yapması gerekir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

İbâdetlerinde meydana gelen noksanlık ve kayıpları, nâfile ibâdetler veya istiğfar veyahut da başka şeylerle tam olarak korunma imkânı bulamayan kullarına, Allah Teâlâ'nın bunu telâfi etmelerini meşru kılması, O'nun kullarına bir rahmeti ve bu mükemmel dînin güzelliklerinden birisidir.

Allah Teâlâ'nın, kullarına namazlarında meydana gelen noksanlıkları telâfi etmeleri için meşru kıldığı şeylerden birisi de, sehiv (yanılma) secdesidir. Bununla beraber Allah Teâlâ ancak bazı özel şeyleri telâfi etmeyi meşru kılmıştır. Yoksa meydana gelen bütün noksanlık ve kayıpları, sehiv secdesi telâfi etmez veya meşru kılmaz.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymin'e -Allah ona rahmet etsin- sehiv secdesinin yapılış sebepleri sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

" Namazda sehiv secdesinin sebepleri, genel olarak üç husustadır:

1. Fazlalık (ziyâde): Örneğin insanın namazına bir rükû veya secde veya kıyam veyahut da oturuş eklemesidir.
2. Noksanlık (eksiklik): Örneğin insanın namazın rükünlerinden veya vâciplerinden birisini noksan yapmasıdır.
3. Şüphe (tereddüt): Örneğin insanın namazında üç rekât mı, yoksa dört rekât mı kıldığı konusunda

tereddüt etmesidir.

Bir insan, namazına bir rükû veya secde veya kıyam veyahut da oturuşu bilerek eklerse, namazı bozulur.Çünkü namaza bir şey eklemekle, onu Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in emrettiği şekilde yerine getirmemiş olur.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ] [رواه مسلم]

"Her kimişimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse, o işlediği şey reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)."

Müslim, hadis no: 1718

Ancak unutarak namazına bir şey eklerse, namazı bozulmaz. Fakat yanıldığından dolayı selâmdan sonra iki secde (sehiv secdesi) yapar.

Bunun delili:

1. Ebu Hureyre'nin -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- öğle veya ikindi namazının birinde ikinci rekâttan sonra selâm vermiş, kendisine iki rekât kıldığı hatırlatılınca, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- geri kalan iki rekâtı kıldıktan sonra selâm vermiş, sonra iki defa secde etmiş, ardından da selâm vermiştir."

Buhârî, hadis no: 482, Müslim, hadis no: 573

2. Abdullah b. Mes'ud'un -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- öğle namazını ashâbına beş rekât kıldırdıktan sonra yönünü ashâbına dönünce, sahâbe ona: Namaz fazlalaştırıldı mı? diye sordular. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: Bu sorunun sebebi nedir? diye sordu. Sahâbe: Beş rekât kıldın, dediler. Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ayaklarını büküp kıbleye yöneldi ve iki defa secde etti."

Buhârî, hadis no: 404, Müslim, hadis no: 572

Bir insan namazın rükünlerinden birisini noksan yaparsa, bu ancak şu hallerden birisiyle olur:

Birinci rekâta terkettiği rüknü, ikinci rekâta aynı yere varmadan önce hatırlarsa, bu takdirde geri dönmesi ve o rükün ile birlikte bir sonraki de rüknü yerine getirmesi gerekir.

Birinci rekâta terkettiği rüknü, ikinci rekâta aynı yere vardığında hatırlamazsa, bu takdirde ikinci rekât, rüknünü terkettiği birinci rekâtın yerine geçer. Rüknü terkettiği rekâtın yerine başka bir rekât kılar. Bu iki halde de selâmdan sonra sehiv secdesini yapar.

Bu iki duruma şu örneği verebiliriz:

Bir kimse, birinci rekâtın ilk secdesini yaptıktan sonra oturmadan ve ikinci secdeyi yapmadan ayağa kalkar da ayakta kıraata başladıktan sonra ikinci secdeyi yapmadığını ve iki secde arasında oturmadığını hatırlarsa, bu takdirde geri döner, önce iki secde arasında oturur, sonra bir defa secde eder. Sonra ayağa kalkıp namazın geri kalan kısmını tamamlar ve yanıldığından dolayı selâmdan sonra sehiv secdesini yapar.

Bir kimse, birinci rekâta terkettiği rüknü, ikinci rekâta aynı yere vardıktan sonra birinci rekâta ilk secdeden sonra kalktığını ve ikinci secdeyi yapmadığını ve iki secde arasında oturmadığını hatırlar, fakat bunu ikinci rekâtın ikinci secdesinden sonra ancak hatırlarsa, bu takdirde ikinci rekât, birinci rekâtın yerine geçer. Namazına bir rekât daha ekleyip selâm verir, sonra da sehiv secdesini yapar.

Vâcibin noksan yapılmasına gelince, bir vâcibi noksan yapar ve o vâcipten bir sonraki vâcibe geçerse, -örneğin secdede iken 'Subhane Rabbiye'l-A'lâ' demeyi unutması ve secdeden kalktıktan sonra hatırlarması-, bu kimse namazın vâciplerinden birisini unutarak terketmiş olur. Bu kimse namazına devam eder ve selâmdan önce sehiv secdesini yapar. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- birinci oturuşu (teşehhüdü) terkettiği zaman namazına devam edip geri dönmemiş ve selâmdan önce sehiv secdesini yapar.

Şüpheyeye (tereddüte) gelince, bu durum, namazda fazlalık ve noksanlık arasında tereddüt etmektir. Örneğin insanın namazında üç rekât mı, yoksa dört rekât mı kıldığı konusunda tereddüt etmesidir. Bu ise, ancak şu iki durumdan birisiyle olur:

Namaz sırasında fazlalık veya noksanlık gibi iki taraf arasında tereddüt ederse, zannınca ağır basan rekâta bina eder ve namazının geri kalan kısmını tamamlar, selâmdan sonra da sehiv secdesini yapar.

Namazda iki durumdan birisi kanatınca ağır basmazsa, yakîn olan az rekâta bina eder, namazının geri kalan kısmını tamamlar ve selâmdan önce sehiv secdesini yapar.

Buna şu örneği verebiliriz:

Bir kimse, öğle namazını kılarken üçüncü mü, yoksa dördüncü rekâta mı olduğundan şüphe eder de üçüncü rekâta olduğu zannınca ağır basarsa, bir rekât daha kılar, sonra selâm verir, ardından da sehiv secdesini yapar.

Bir kimse, öğle namazını kılarken üçüncü mü, yoksa dördüncü rekâta mı olduğundan şüphe eder de iki durumdan birisi yani ne üçüncü rekâta olduğu, ne de dördüncü rekâta olduğu zannınca ağır basmazsa, yakîn olan az rekâta bina edip üçüncü rekâta olduğunu kabul eder, sonra bir rekât daha kılar, sonra selâmdan önce sehiv secdesini yapar.

Böylelikle sehiv secdesinin, namazın vâciplerinden birisini terkettiği veya namazın rekâtlarında tereddüt ettiği ve iki durumdan birisi zannınca ağır basmadığı takdirde selâmdan önce olduğu açıkça anlaşılmış olmaktadır.

Yine sehiv secdesinin, namazına bir fazlalık eklediği veya veya namazın rekâtlarında tereddüt ettiği ve iki durumdan birisi zannınca ağır bastığı takdirde, selâmdan sonra olduğu açıkça anlaşılmış olmaktadır."

Bknz: "Mecmu'u Fetâvâ İbn-il-Useymîn", cilt: 14, sayfa: 14-16

Başarı Allah'tandır.